МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. Г. КОРОЛЕНКА»

ХРОНІКА ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

Інформаційний бюлетень
2011 р. Вип. 3 (51)

Харків 2011

ББК 4734 (4Укр) 751.152я5
УДК 020
X94

Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка : інформ. бюл. 2011. Вип. 3 (51) / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» ; [уклад.: О. П. Куніч, А. М. Перепеча, А. А. Тіщенко]. – Х., 2011. – 24 с.

Видання висвітлює події, що відбулися у ХДНБ ім. В. Г. Короленка протягом липня–вересня 2011 року.

Укладачі: О. П. Куніч
А. М. Перепеча
А. А. Тіщенко

ПЕРЕДМОВА

Бюлетень висвітлює основні події, що відбулися в інформаційній, науковій, культурно-просвітницькій та інших сферах діяльності ХДНБ ім. В. Г. Короленка у липні–вересні 2011 року. Подано відомості про видання Бібліотеки, публікації у збірках, періодичних та інших виданнях.

Укладачі висловлюють подяку працівникам структурних підрозділів Бібліотеки за сприяння у підготовці бюлетеня.

Запитання та пропозиції стосовно видання просимо надсилати на адресу:

61003, Харків, ДСП, пров. Короленка, 18
ХДНБ ім. В. Г. Короленка, науково-методичний відділ.

Тел.: (057) 731-32-27
Факс: (057)731-11-01
E-mail: nmo.hdnb@yandex.ru
nmo@korolenko.org.ua

Оперативну інформацію про поточні чи майбутні події у діяльності Бібліотеки можна отримати на Web-сайті ХДНБ ім. В. Г. Короленка за адресою: http://korolenko.kharkov.com.

1 ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. КОРОЛЕНКА: ПОДІЇ, ФАКТИ, КОМЕНТАРІ (липень-вересень)

ЛИПЕНЬ

1 липня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами відвідувачі мали змогу ознайомитися з тематичною виставкою ***«Країна мільйона озер»***, підготовленою з нагоди державного свята **Canada Day (День Канади)**. На виставці були представлені матеріали з історії виникнення держави, відомості про сучасне життя в Канаді, найбільш цікаві пам'ятки культури та фото живописних краєвидів.

5 липня. На замовлення фахівців НДПІ транспорту газу в рамках проекту «Взаємодія» проведений день інформації на тему ***«Модернізація газотранспортної системи. Системи газопроводів»***. Було представлено понад 300 примірників патентної документації та нових періодичних видань із фондів відділу інформаційного забезпечення інноваційних процесів.

6 липня. Відбулося чергове засідання Американського клубу за темою ***«Американський будинок»***. Йшлося про будівництво приватного будинку: підбір будівельних матеріалів, облаштування будинків електрикою, прокладання каналізаційних систем. Учасники зустрічі цікавились системою опалення в американських будинках, вартістю цієї послуги для пересічних громадян тощо.

10 липня. У великому читальному залі відкрилась експозиція ***«Китай: геоекономіка світового лідера»***. Актуальність виставки визначається необхідністю дослідження особливостей економічних реформ КНР в історичному аспекті, а також передумов і засад стрімкого економічного прориву економіки Китаю в умовах глобалізаційних процесів у світі.

12 липня. Відбулося засідання редакційної ради Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка, на якому обговорювалися питання підготовки довідника «Бібліотеки Харкова», укладеного у межах проведення регіонального дослідження «Інформаційні

ресурси бібліотек Харкова» (виконавець – головний бібліотекар науково-дослідного відділу бібліотекознавства та бібліографознавства Л. В. Волошина).

14 липня. Французький культурний центр Харкова подарував Бібліотеці понад 1500 книг. Серед подарованих видань чимало творів сучасних французьких авторів, які досі не були представлені у фондах книгозбірні.

15 липня. У відділі «Україніка» відкрилася виставка ***«Плугатар України»***, підготовлена до 120-річчя від дня народження письменника і громадсько-політичного діяча Сергія Пилипенка. На виставці були представлені байки, прозові твори, статті, рецензії на твори письменника, матеріали про діяльність Спілки селянських письменників «Плуг», засновником і незмінним керівником якої був Пилипенко, а також дослідження його творчості. Матеріали виставки висвітлювали різні грані творчості митця.

21 липня. Працівники Бібліотеки взяли участь у черговому сьомому звітно-виборчому з'їзді Союзу підприємців Харківської області, який проходив у конференц-залі Спорткомплексу «Металіст». Була розгорнута виставка, на якій експонувалася література про законодавчу базу з регулювання підприємницької та комерційної діяльності, фінансових проблем розвитку бізнесу, венчурних фондів, інвестицій та інновацій. Представлено понад 200 видань.

Перед учасниками з'їзду виступила директор Бібліотеки В.Д. Ракитянська, яка розповіла про фонди Бібліотеки та патентні фонди зокрема. Детальніше Валентина Дмитрівна зупинилась на послугах, які надає Центр інформаційної підтримки винахідництва, нещодавно створений у Бібліотеці. Важливим напрямком роботи Центру є розповсюдження і популяризація відомостей про створення, охорону і комерціалізацію об'єктів інтелектуальної власності. Центр надає консультації, пов'язані з отриманням та захистом прав інтелектуальної власності, залучає для цього провідних фахівців міста з питань інтелектуальної власності, зокрема патентного повіреного України Є. С. Стогнія. Такі послуги є необхідними для інженерів та науковців – раціоналізаторів та винахідників, які живуть і працюють у нашому місті.

Отже, Бібліотека є осередком науково-технічних та економічних знань, які потрібні підприємцям.

22 липня. У залі нових надходжень розпочала роботу книжкова виставка ***«Традиції та новації в українській архітектурі. До Дня архітектури України».*** Представлена література знайомила читачів з найвизначнішими зразками архітектурного мистецтва в Україні. В ілюстрованих альбомах містяться фотографії пам'яток архітектури, побудованих у різні часи, що належать до різноманітних стилів: від бароко до конструктивізму. Виставка привернула увагу фахівців будівництва, архітектури, історії мистецтва.

СЕРПЕНЬ

3 серпня. На замовлення фахівців Харківської медичної академії післядипломної освіти в рамках проекту «Взаємодія» проведений день інформації на тему ***«Сучасні заходи профілактики та лікування хронічного панкреатиту»***, на якому було представлено майже 300 описів винаходів до патентів Російської Федерації.

• У читальному залі відділу «Україніка» до 100-річчя від дня народження українського філолога-еллініста Андрія Білецького розгорнуто виставку ***«Зі славної родини Білецьких»***. На виставці експонувалися праці вченого, які охоплюють майже всі галузі лінгвістики (зокрема, лексикологію, граматику, фонологію, ономастику, топонімію, класичну філологію та ін.), а також літературознавство, давню історію, історію культури давніх народів. Частина матеріалів виставки містила відомості про членів родини вченого: батька – літературознавця Олександра Білецького, брата – мистецтвознавця і живописця Платона Білецького, діда – ґрунтознавця Івана Білецького.

4 серпня. Працівники відділу «Україніка» брали участь у заходах Харківського художнього музею, присвячених річниці від дня народження І.Ю. Рєпіна. На прохання адміністрації музею завідувачка сектору С.І. Овчинникова підготувала виставку-перегляд літератури про зв'язки художника зі Слобожанщиною, а також зробила огляд представлених видань для учасників заходу.

• У відділі інформаційно-бібліографічної роботи експонувалась виставка «***Мудрість століть»***. Представлено понад 20 видань, серед яких такі: «Великие мысли великих людей», «Симфония разума», «1000 афоризмов человечества» тощо. Видання містять роздуми та вислови про кохання, дружбу, долю, гроші, працю та відпочинок тощо.

17 серпня. На замовлення Українського інституту науково-технічної і економічної інформації фахівцями відділу інформаційно-бібліографічної роботи підготовлені зауваження до проекту ДСТУ «Інформація та документація. Бібліографічна діяльність. Терміни та визначення понять».

На замовлення Національної парламентської бібліотеки України були розроблені пропозиції до нової редакції Типових правил користування бібліотеками України.

• У холі на першому поверсі Бібліотеки розпочала роботу експозиція ***«Влада, еліта, суспільство у контексті розвитку України за роки незалежності»***, підготовлена до Дня незалежності України. Представлено понад 150 документів, що розкривають соціально-економічне, внутрішньо-політичне та міжнародне життя нашої країни за останні роки. Експозиція викликала жвавий інтерес і користувалась великим попитом читачів Бібліотеки.

27 серпня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв'язків була підготовлена тематична виставка ***«Жизнь познается из книг в большей мере, чем из самой жизни»*** з нагоди 140-ї річниці від дня народження американського письменника Т. Драйзера. Відвідувачі мали змогу ознайомитись зі всесвітньо відомими творами Драйзера різними мовами світу та з виданнями, які висвітлюють творчий шлях письменника. Особливу зацікавленість викликала стаття про життя і творчість письменника в енциклопедії «Britannica».

30 серпня. У Харківській академії неперервної освіти для методистів кафедри правознавства працівниками Бібліотеки проведено День фахівця за темою ***«Питання освіти для демократичного громадянства та освіта з прав людини»***. Розглядалися питання про усвідомлення кожним громадянином власної гідності, здатності до свідомого прийняття рішень та вміння захищати свої права.

Згідно з домовленістю з керівництвом академії такі заходи відбуватимуться регулярно і наступного року.

ВЕРЕСЕНЬ

1 вересня. На прохання адміністрації ЗОШ № 114 на базі відділу «Україніка» із залученням інформаційних ресурсів Бібліотеки для учнів 11-го класу проведено урок, присвячений 20-й річниці незалежності України. Завідувачка сектору бібліотечно-бібліографічного обслуговування С. І. Овчинникова зробила огляд публікацій, які розповідають про складний шлях становлення української державності.

1, 3 вересня. У читальному залі відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів у рамках роботи літньої Школи молодого винахідника працівниками відділу проведені майстер-класи з методології технічної творчості для студентів Гуманітарно-педагогічної академії та слухачів гімназії «Мир».

3 вересня. Цього дня в Бібліотеці був траур. Пішла із життя **Валентина Валентинівна Мирошнікова**, заступник директора з наукової роботи, ветеран праці.

В.В. Мирошнікова народилась у Харкові в родині науково-технічних працівників. Трудову діяльність у Бібліотеці розпочала у 1968 р. Працювала у відділах зберігання фондів, обслуговування, обробки літератури, близько двадцяти років – у науково-методичному відділі. Завідувала відділом комплектування фондів, опікуючись поповненням фондів новою літературою, особливо науковою. У 1995 р. В.В. Мирошнікова призначена на посаду заступника директора з бібліотечної роботи, з 2003 р. обіймала посаду заступника директора з наукової роботи.

В.В. Мирошнікову добре знали бібліотекарі України як компетентного професіонала, консультанта та порадника під час службових відряджень до Луганщини, Донеччини, Полтавщини, Сумщини та інших регіонів країни, а також як автора понад 50 фахових публікацій. Вона підготувала близько 20 методичних посібників на допомогу бібліотекарям (самостійно та у співавторстві), є автором низки статей з актуальних тем у бібліотекознавчих журналах, наукових збірниках та інших виданнях. Вона була керівником авторського колективу книги

нарисів «Бібліотека в історичному просторі трьох епох», присвяченої 125-річчю ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

Бібліотекар з великої літери, Валентина Валентинівна була постійним генератором перспективних ідей, інноваційних проектів, організатором та активним учасником міжнародних та всеукраїнських наукових бібліотечних форумів, методичних заходів, на яких представляла інтелектуальні розробки співробітників Бібліотеки та власні напрацювання.

В.В. Мирошнікова плідно працювала не тільки у бібліотечній галузі. Свою ерудицію вона проявляла також у науково-просвітницькій сфері як автор понад 10 науково-популярних публікацій з економіки, природознавства, техніки, а також як укладач видань енциклопедичного характеру.

Заслуги В.В. Мирошнікової гідно оцінені державою. За особистий внесок у розвиток бібліотечної справи, плідну громадсько-просвітницьку діяльність у 1999 р. Валентина Валентинівна була нагороджена Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, а десять років потому їй було присвоєне звання «Заслужений працівник культури України».

Валентина Валентинівна Мирошнікова присвятила близько 40 років бібліотечній справі та ХДНБ ім. В.Г.Короленка зокрема. Колеги та друзі завжди пам'ятатимуть її душевну щедрість, доброзичливість, інтелігентність, високий професіоналізм та глибоку ерудицію.

6 вересня. До 145-річчя від дня народження вченого та громадсько-політичного діяча М. С. Грушевського у читальному залі відділу «Україніка» відкрилася виставка ***«Історик і будівничий нації»***. До уваги читачів були представлені праці вченого, в яких сконцентровано уроки історичного генезису українців, можливі шляхи розвитку українського суспільства, зокрема, унікальна пам'ятка української культури – багатотомна «Історія України-Руси», праці «Історія українського народу», «Ілюстрована історія України», «З історії релігійної думки на Україні». Життєвий і творчий шлях М. С. Грушевського, його місце в історії України висвітлюють численні статті й монографії, що вийшли друком в Україні та за її межами. Особливий інтерес у користувачів викликали дослідження, присвячені діяльності М. Грушевського на посаді голови Центральної Ради УНР, а також останнім рокам життя вченого і політичного діяча.

6–9 вересня. Головний бібліотекар відділу «Україніка» О. М. Дмитрієва брала участь у Всеукраїнській конференції директорів державних і обласних бібліотек «Публічні бібліотеки України в контексті реформ», яка проходила в Івано-Франківську. Виступ О. М. Дмитрієвої присвячений партнерським відносинам ХДНБ ім. В. Г. Короленка у створенні краєзнавчих електронних ресурсів. Під час роботи конференції учасники ознайомилися з роботою Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки, районних та сільських бібліотек Долинського і Надвірнянського районів області.

7 вересня. У читальному залі відділу інформаційного забезпечення інноваційних процесів до Дня підприємця організована тематична виставка ***«Державне регулювання підприємництва в Україні»***. Представлений матеріал охопив такі важливі у роботі підприємств напрямки, як інноваційна діяльність, управління якістю продукції, конкурентоспроможність, стандартизація і сертифікація продукції, торговельні марки, брендинг та ін. На виставці представлено понад 100 видань із підсобного фонду відділу. Для зацікавлених користувачів надавався повний бібліографічний перелік книг та періодичних видань з підсобного фонду відділу інформаційно-бібліографічної роботи та фонду відділу наукової організації і використання основного фонду.

8 вересня. У читальному залі відділу інформаційно-бібліографічної роботи для студентів Харківської національної педагогічної академії ім. Г.С. Сковороди працівниками відділу прочитано лекцію на тему «Шляхи пошуку літератури з питань психології та соціології» та підготовлена виставка довідкових та бібліографічних видань з оглядом цієї літератури.

14 вересня. Відбулося засідання Американського клубу за темою ***«Будівництво дерев'яних помешкань».*** Присутні цікавилися деревообробною промисловістю США: звідки беруть сировину, хто відповідає за насадження лісів, чи вирубуються ліси безконтрольно і чи існує покарання за це?

15 вересня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами та міжнародних зв’язків до Міжнародного дня демократії була

розгорнута тематична виставка ***«Демократия – есть правление неимущего большинства ради собственного блага»*** (Аристотель). Були представлені видання американських та німецьких видавництв з теми, документи Ради Європи, статті з газети «Human Rights» та журналу Представництва Єврокомісії в Україні «Євробюлетень».

16 вересня. Для студентів першого курсу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ») були проведені тематичні оглядові екскурсії по відділу інформаційного забезпечення інноваційних процесів та практичні заняття з набуття навичок у проведенні патентного пошуку із використанням довідково-пошукового апарату відділу.

20 вересня. З нагоди Дня винахідника та раціоналізатора у відділі інформаційного забезпечення інноваційних процесів відбулась науково-практична конференція ***«Проблеми винахідницької та раціоналізаторської діяльності в Харківській області».*** Конференція проведена спільно з Харківською обласною радою товариства винахідників і раціоналізаторів (ХОР ТВіР) за підтримки Головного управління економіки Харківської обласної державної адміністрації, Головного управління промисловості, транспорту та зв'язку Харківської обласної державної адміністрації, Харківського центру науково-технічної та економічної інформації. У конференції взяли участь учені, винахідники, фахівці різних галузей науки та виробництва, інтелектуальної власності, студентська молодь – учасники конкурсу «Молоді винахідники Харківщини» та представники засобів масової інформації.

15-та науково-практична конференція зібрала 135 учасників, на якій заслухано понад 20 доповідей з проблем інноваційного розвитку підприємств Харкова та різних галузей народного господарства Харківської області.

Конференцію відкрила Л.Б. Пижова, заступник голови Товариства винахідників і раціоналізаторів України, директор Товариства «Константа». Директор Бібліотеки В.Д. Ракитянська поздоровила присутніх із професійним святом. Зі словами привітання виступив начальник Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації Р.В. Шаповал. Він відзначив Почесними грамотами кількох винахідників Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка (ХНТУСГ

ім. П. Василенка), Українського науково-дослідного інституту природних газів, НТУ «ХПІ» та методиста Центру інформаційної підтримки винахідництва Бібліотеки І.В. Ігнатову.

Виконуючий обов'язки голови Харківської обласної ради винахідників і раціоналізаторів В.М. Бондаренко доповів про стан винахідницької діяльності у Харкові у 2010 – 2011 рр. Наведені дані свідчать про занепад винахідницької діяльності в останні роки, що пов'язано у першу чергу з відсутністю державної підтримки винахідництва в Україні. Попри цю прикру тенденцію наші новатори все ж створюють винаходи та використовують їх у виробничій діяльності.

Цих цілеспрямованих новаторів відзначено почесними грамотами ХОР ТВіР, Державного департаменту інтелектуальної власності України, які були вручені під час конференції.

Серед доповідей, що пролунали на конференції, заслуговує уваги виступ генерального директора ТОВ «Інмайстер» В.В. Лук'янченка «Інновації ТОВ "Інмайстер". Стабільний розвиток підприємства в умовах жорсткої конкуренції без підтримки держави». Робота висококваліфікованих фахівців фірми викликає гордість за Харків, за країну, оскільки серед нас є люди, які попри всілякі негаразди досягають неабияких успіхів у своїй праці. Привернув увагу виступ М.О. Жука, віце-президента АТ «Науково-технологічний інститут транскрипції, трансляції і реплікації». Він повідомив, що в Харківському муніципалітеті формуються структури і механізми переходу приватних підприємців у некомерційний простір, що поліпшить умови ведення бізнесу та дасть змогу підтримати економіку України.

Кілька доповідей науковців було присвячено філософським поглядам на інновації та розвиток економіки. Це виступи кандидата технічних наук І.Я. Гришина, директора Інституту інноваційного менеджменту ХНТУСГ ім. П. Василенка; кандидата економічних наук Б.В. Прикіна, керівника фонду «Интеллектуал» (Москва); кандидата економічних наук Т.О. Мамаєвої, доцента кафедри економіки менеджменту Харківської академії міського господарства.

Зацікавила учасників конференції доповідь завідувачки відділу інформаційного забезпечення інноваційних процесів В.Г. Прохорової «Патентні фонди ХДНБ ім. В.Г. Короленка як інтелектуальна база науки, освіти, виробництва протягом 125 років», що супроводжувалась мультимедійною презентацією. Розповідь про перспективи роботи відділу та пропозиції щодо сумісної праці на майбутнє знайшла відгук у аудиторії.

Кореспондент харківського телебачення (канал ОТБ) підтримала пропозицію щодо проведення фестивалів науки у Харкові, а також обіцяла зробити цикл передач, присвячених винахідникам та науковцям, читачам відділу інформаційного забезпечення інноваційних процесів. І.Я. Гришин запропонував провести сумісний «круглий стіл» з інноваційних завдань у сільському господарстві у рамках великого проекту «Григорій Сковорода – 300».

Увазі учасників конференції була представлена тематична виставка ***«Винахідництво – стратегія розвитку інновацій»***. Представлені документи – книги та періодичні видання із підсобного фонду відділу інформаційного забезпечення інноваційних процесів – розкривали проблеми та сучасний стан наукової, новаторської творчості молоді та перспективи інновацій у всіх напрямках розвитку цієї творчості.

Інформація про захід була висвітлена у новинах на обласному радіо та в телевізійній програмі «Фабрика ідей» каналу ОТБ.

23 вересня. У відділі «Україніка» проведені краєзнавчі читання, присвячені 150-річчю від дня народження українського художника Михайла Беркоса. Науковець О. А. Узбек розповіла про життєвий шлях митця, приділивши значну увагу харківському періоду. Особливий інтерес у краєзнавців викликали місця у Харкові та передмісті, пов'язані з ім'ям художника. Творчу спадщину художника, основною темою якої був український пейзаж, специфічні особливості української природи, проаналізувала завідувач відділу Харківського художнього музею О.Й. Денисенко. Розповіді супроводжувалися мультимедійними презентаціями.

24 вересня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек почала експонуватись тематична виставка ***«Библиотека абсолютна – ее полки вмещают все, что можно выразить на всех языках»*** (Л. Борхес), на якій представлені видання про публічні бібліотеки Німеччини, Польщі, Туреччини. Окремий розділ експозиції присвячений професії бібліотекаря, історії розвитку бібліотек світу, технічному обладнанню та дизайну бібліотек. Із сучасним станом бібліотечної справи США можна ознайомитись у періодичному виданні Американської бібліотечної Асоціації «American Libraries».

26 вересня. Працівники відділу «Україніка» провели День бібліографії для курсантів першого року навчання Харківського

національного університету внутрішніх справ. Завідувачка відділу Н.І. Полянська прочитала лекцію, присвячену використанню довідково-бібліографічного апарату ХДНБ ім. В.Г. Короленка при вивченні історії Харківщини. У рамках заходу влаштовано перегляд бібліографічних посібників з краєзнавства, а завідувачка сектору С. І. Овчинникова зробила огляд літератури з історії Харківщини. Працівник відділу Р. В. Антонова у своїй розповіді приділила особливу увагу місцям і пам'яткам, пов'язаним з історією харківської міліції.

- У холі на другому поверсі Бібліотеки відкрилась експозиція ***«Інформаційні технології в сучасному світі»,*** приурочена до відкриття Інтернет-центру 2. На виставці представлена література з інформаційних технологій і комп'ютерних мереж.

- В Австрійській бібліотеці експонувалася тематична виставка ***«Австрія – країна мрій для тих, хто шукає натхнення»***, на якій були представлені численні видання, присвячені країні, її традиціям, культурній спадщині. Окремий розділ виставки був присвячений найбільш цікавим туристичним маршрутам історично відомими містами Австрії.

27 вересня. У ХДНБ ім. В.Г. Короленка відбувся семінар ***«Інтернет у бібліотеці. Що далі?»***, організований адміністрацією та науково-методичним відділом спільно з Українською бібліотечною асоціацією (УБА). Семінар проводила В.С. Пашкова, віце-президент УБА, доктор історичних наук, директор Центру інформаційних ресурсів Посольства США в Україні. Визначити роль бібліотеки в умовах розвитку інтернет-технологій та можливість розширення спектру бібліотечних послуг, покращення доступу до інформації — так сформульовано мету семінару. Професійна готовність до змін, трансформація бібліотек у місце доступу до новітніх інформаційних технологій, публічна бібліотека як соціальний інститут, який може надати таку послугу, як опанування інформаційними технологіями для всіх користувачів, можливість читачів впливати на діяльність бібліотеки, зокрема з використанням технології Web 2.0 — найцікавіші питання, які були висвітлені В.С. Пашковою під час заходу. На семінарі прозвучали доповіді за такими темами: проекти Посольства США в Україні «Інтернет для читачів публічних бібліотек» (LEAP) та «Вікно до Америки»: мета, результати, перспективи; інтелектуальна свобода Інтернету, місія бібліотеки; доступність інформації

та розширення функцій бібліотеки в умовах переходу до суспільства знань; бібліотека і цензура, Інтернет і цензура; конфіденційність та захист персональних даних у бібліотечно-інформаційному обслуговуванні; технології Web 2.0: нові можливості для бібліотек; електронні книги: виклик для бібліотек. Аудиторія мала змогу ознайомитися з досвідом бібліотек США та Європи, зі створенням мобільних бібліотек в Інтернеті, з участю громадян у вирішенні питань фінансування та підтримки бібліотек, роллю громади у формуванні майбутнього бібліотек, основними документами ІФЛА та Української бібліотечної асоціації про надання доступу до електронної інформації в бібліотеках.

• Завідувачка відділу «Україніка» Н. І. Полянська взяла участь у роботі Другої міжнародної науково-практичної конференції молодих учених ***«Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини»,*** присвяченої 270-річчю від дня народження просвітника, письменника, архітектора, громадського діяча О.О. Паліцина. Від імені працівників ХДНБ ім. В.Г. Короленка вона привітала учасників заходу, запропонувала молодим дослідникам використовувати в своїй роботі інформаційний потенціал книгозбірні і побажала успіхів у наукових дослідженнях.

• У холі на першому поверсі Бібліотеки було відкрито виставку ***«Бібліотеки в сучасному світі: нові вимоги і тенденції»,*** присвячену Всеукраїнському дню бібліотек. Література, представлена на виставці, знайомила читачів із роллю бібліотек у житті сучасного інформаційного суспільства, участю у розвитку науки і техніки, культурно-просвітницькою діяльністю бібліотек. Були представлені монографії, збірники наукових праць, матеріали міжнародних конференцій та статті із фахових журналів.

• У залі нових надходжень відбулися історичні читання ***«Перший президент України»*** з нагоди 145-річчя від дня народження М. Грушевського. У заході брали участь В.Л. Маслійчук, кандидат історичних наук, викладач історії в Соломоновому університеті, А.С. Портнов, викладач історії Національного університету «Києво-Могилянська академія».

28 вересня. Відбулося чергове засідання Американського клубу, де обговорювалася проблема власного житла: що вигідніше – будувати власний будинок, купувати готове житло чи просто винаймати його?

Читачі цікавилися системою кредитування житла: на яких умовах у США видаються кредити і чи просто їх повернути?

29 вересня. У Німецькому читальному залі до уваги читачів була розгорнута тематична виставка ***«Oktoberfest: das größte Volksfest der Welt»*** («Октоберфест: найвідоміше свято в світі»). Щороку святкування відбувається у Німеччині поблизу Мюнхена, куди з'їжджаються шанувальники пива з усього світу. Були представлені книжкові, періодичні видання, які вражають розмаїттям яскравих фотографій.

30 вересня. У читальному залі відділу «Україніка» в рамках ювілейних заходів до 125-річчя ХДНБ ім. В. Г. Короленка відкрилася виставка ***«Перший у країні: історія і сьогодення відділу "Україніка"»***. Експонувалися публікації про створення відділу, напрямки його роботи, склад документного фонду. У розділі «Фундатори і співробітники» містилися матеріали про М. Ф. Сумцова, Х. О. Алчевську, М. І. Міхновського, Г. М. Хоткевича, які причетні до створення українського відділу, а також про людей, які в різний час працювали у відділі – О. Д. Багалій-Татаринову, Г. М. Каширіну, Т. Г. Шерстюк. Творчий доробок співробітників відділу було представлено публікаціями у фахових журналах і бібліографічними посібниками, серед яких одна з найперших і найповніших бібліографій української книги – друкований «Каталог книжок українською мовою Харківської громадської бібліотеки» (1912), «Покажчик з української мови», підготовлений у 1929 р. до затвердження українського правопису, сучасні науково-допоміжні бібліографічні покажчики українознавчої та краєзнавчої тематики. Окремо були представлені дослідження членів клубу «Краєзнавець», який працює при відділі понад 30 років. Доповнювали експозицію фотографії з архіву відділу, грамоти та дипломи, що ілюстрували здобутки і досягнення клубу.

• У залі нових надходжень відбулась презентація книги О. Бондаренко «Я пройду пламенеющим садом». Автор – співробітник Бібліотеки з багаторічним стажем, яка пішла з життя 20 років тому. До цієї сумної дати харківська поетеса Ліна П'ятак видала своїм коштом збірку поезій О. Бондаренко. На вечорі прозвучали теплі спогади співробітників Ольги Бондаренко – М.М. Чегринець, Р.В. Оніщенко, В.В. Клименко. Вірші поетеси читали поети С. Шелковий, А. Яненко, член літературної студії В. Яненко, письменниця В. Слонова.

• У вересні 2011 р. у читально-експозиційній залі науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів відкрито чергові виставки до 125-річчя Бібліотеки.

У складі експозиції ***«З перших надходжень до Харківської громадської бібліотеки»*** репрезентовано примірник з перших надходжень до книгозбірні. Збереглися й експонуються на виставці перше видання, що надійшло до Бібліотеки (інвентарний номер 1), – роман М.П. Авдєєва «Між двох вогнів» (Петербург, 1869), а також перший друкований каталог Бібліотеки 1886 року, який починається бібліографічним описом цієї книжки.

Перші книги ХГБ – це художня і наукова література, вітчизняна й зарубіжна, мовами оригіналу й перекладна, харківські видання. Перші надходження стародруків і цінних рукописів, книг з автографами згодом увійшли до колекції фонду книжкових і рукописних пам'яток. Також експонувалися книги з особистого зібрання Г.П. Данилевського, що надійшли до фондів згідно із заповітом письменника у 1892 р.

Експозиція «Книги, подаровані Харківській громадській бібліотеці автором – академіком Д.І. Багалієм» репрезентує 21 видання творів Д.І. Багалія XIX – XX ст. з історії України, переважно Слобожанщини, історії Харківського університету, видання, присвячені життю та творчості Г.С. Сковороди, Т.Г. Шевченка. Книги мають дарчі написи автора, адресовані Харківській громадській бібліотеці. Протягом майже півстоліття від дня заснування Бібліотеки перший голова Правління незмінно дарував книги для користування харківському читачеві. Одна з найперших – *Соболевский А. Очерки из истории русского яыка. Ч. 1. – Киев, 1884.* – з власної бібліотеки Д.І. Багалія. На ній два написи: «Из книг доцента Дм. Багалея» та «В Харьк[овскую] Общ[ественную] библ[иотеку]. Д.И. Багалей».

Останнім дарунком стало видання *Багалій, Д.І. Т.Г.Шевченко – поет пригноблених мас. – Х., 1931.* На виданні дарчий напис: «В Книгозбірню ім. В.Г. Короленка од колишнього голови Правління. Автор 20.3.1931», зроблений за рік до смерті Дмитра Івановича.

* * *

липень-вересень

● Завершено другий етап проведення другого регіонального конкурсу наукових робіт та інноваційних проектів ім. Л. Б. Хавкіної «Від традицій до інновацій». На конкурс подано 20 заявок, з яких 10 – роботи молодих працівників ХДНБ ім. В.Г. Короленка та 10 – аспірантів Харківської державної академії культури (ХДАК), Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (ХНУ ім. В. Н. Каразіна), студентів ХДАК, ХНТУ «ХПІ», бібліотекарів ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна, НТБ ХНТУ «ХПІ», бібліотеки Харківського державного університету харчування та торгівлі. Серед представлених робіт значне місце займають матеріали історичної тематики: дев'ять робіт присвячені історії бібліотек, відділів, фондів, діячам науки та культури Б. О. Боровичу, Л. Б. Хавкіній та В.І. Вернадському. Підбиття підсумків та визначення переможців конкурсу має відбутися напередодні святкування 125-ї річниці з дня заснування ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

● У межах регіонального дослідження ***«Моніторинг діяльності бібліотек Харківщини, органів влади, експертів у сфері підтримки і розвитку читання»*** (відповідальні виконавці – завідувачка науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства Н. І. Капустіна та бібліотекар І категорії Ю. В. Ходарєва) продовжено збір дослідницьких даних серед учасників дослідження: районних управлінь культури й освіти, публічних бібліотек регіону. Учасникам дослідження надавалася консультаційна допомога щодо заповнення анкет за телефоном, електронною поштою, індивідуально у відділі.

Отримані анкети від відділів культури Дзержинського, Жовтневого, Комінтернівського, Ленінського, Московського, Фрунзенського, Червонозаводського районів, відділів освіти Жовтневого, Орджонікідзевського, Московського, Фрунзенського, Червонозаводського районів, дев'яти ЦБС міста, обласної бібліотеки для дітей, обласної бібліотеки для юнацтва. Серед бібліотек Харківської області отримані відомості від районних та міських ЦБС: Балаклійської, Дворічанської, Первомайської, Печенізької, Сахновщанської. Складено робочі таблиці, розпочато обробку даних.

● Працівниками Бібліотеки під керівництвом вченого секретаря ХДНБ ім. В. Г. Короленка О. І. Танько створено музейну експозицію з

історії Бібліотеки. У процесі роботи розроблено концепцію експозиційного проекту, підготовлено до роботи наявне музейне обладнання та сформовано першу частину музейної експозиції – «Харківська Громадська Бібліотека: перше 30-річчя. 1886 – 1916 роки». Експозиційний матеріал розподіляється на чотири підтеми: «Акт громадської ініціативи», «Нові можливості, нові перспективи», «Структура та управління», «Зразкова та найбільш видатна». Відібрано та опрацьовано матеріали для написання супровідних текстів до експозиції із звітів, публікацій, архівних та документальних джерел. З текстів, стилізованих під древні сувої, відвідувачі можуть самостійно ознайомитися з представленими матеріалами. За результатами відбору експонатів та з метою збереження оригіналів створені друковані копії документів і фотографій.

Підготовлено до експонування листи Л. Б. Хавкіної, отримані в електронному вигляді від дослідників Нью-Йоркської публічної бібліотеки Е. Косинця і К. М. Кейна.

Укладено попередню домовленість з Харківським державним історичним музеєм та Центральним державним науково-технічним архівом про відбір та тимчасове використання предметного матеріалу про архітектора О. М. Бекетова і музейних експонатів XIX – початку XX століття, що підвищить атрактивність та інформативність створеної експозиції.

- З другого півріччя 2011 р. Бібліотека почала отримувати періодичні видання за передплатою (тендер проведено у квітні). Переможцем визнано ТОВ ПА «Самміт». Замовлено 698 назв, найбільш запитуваних користувачами, у т.ч. реферативні журнали Всеросійського інституту наукової і технічної інформації Російської академії наук, видання Роспатенту, Російської державної бібліотеки, країн далекого зарубіжжя. Кошти на передплату не виділялися з другого півріччя 2009 р.

2 НАУКОВО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ХДНБ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

2.1 Видання, підготовлені працівниками Бібліотеки

Актуальні питання каталогізації в умовах впровадження нових інформаційних технологій: матеріали наук.-практ. семінару / Держ. закл.

«Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка», [уклад.: Н. В. Подошовка, М. М. Чегринець]. − Х., 2011. − 84 с.

У науково-методичних матеріалах висвітлені основні тенденції наукової каталогізації, напрацювання відділів наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів ХДНБ ім. В.Г. Короленка, обґрунтовані проблеми використання новітніх інформаційних технологій і представлені напрями роботи з теоретичними та практичними результатами.

Винахідники на допомогу інвалідам : бібліогр. покажч. Вип. 2 / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка», Укр НДІ протезування, протезобудування та відновлення працездатності; [уклад. : В.Г. Прохорова та ін.]. − Х., 2011. − 55 с.

Другий випуск бібліографічного покажчика містить описи винаходів до патентів України та Російської Федерації в галузі протезування, ортезування, ортопедії, травматології за 2005 – 2011 рр. Видання адресоване науковцям, винахідникам, лікарям, інвалідам, працівникам науково-технічної та патентної інформації.

Музейна справа на Харківщині: становлення та розвиток наук.-допоміж. покажч. / уклад. : Т.О. Соновська, В.О. Ярошик. − Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. − 228 с.

Покажчик містить відомості про літературу, видану протягом XIX – XX ст., яка висвітлює становлення музейної справи на Харківщині, її розвиток на різних історичних етапах та сучасний стан. Видання призначене викладачам гуманітарних наук, а також тим, хто цікавиться вітчизняною історією і культурою.

Самовіддане служіння книзі : нариси / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка»; [уклад.: Н.П. Борисенко, В.М. Михайленко, Н.П. Осадча]. − Х., 2011. − 32 с.

Видання, підготовлене з нагоди 125-річчя ХДНБ ім. В.Г. Короленка, присвячене ветеранам відділу наукової організації і використання основного фонду, які зробили значний внесок у розвиток Бібліотеки.

Сергій Михайлович Куделко – вчений-історик, музеєзнавець і краєзнавець : біобібліогр. покажч. / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» ; [уклад. Н. І. Полянська]. – Х., 2011. – 100 с.

Покажчик містить інформацію про наукову, педагогічну, музеєзнавчу та

краєзнавчу діяльність відомого харківського вченого-історика С.М. Куделка. Видання адресоване історикам, краєзнавцям, студентам вузів і всім, хто цікавиться історією Слобідського краю.

Харківській державній науковій бібліотеці – 125 років / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка». – Х., 2011. – 45 с.

Проспект містить стислу інформацію про історію та сьогодення установи, а також про склад та послуги, що надає ХДНБ ім В.Г. Короленка користувачам.

2.2 Статті працівників

Гареев К.Р. Инновационные направления развития музея истории научной библиотеки (из опыта работы) // Інтеграція бібліотек до соціально-комунікаційних процесів суспільства. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 16 листоп. 2010 р. / Асоціація сучасних інформаційно-бібліотечних технологій. Наук. б-ка Харк. держ. ун-ту харчування та торгівлі. – Х., 2010. – С. 18-23.

Валентина Валентинівна Мирошнікова : [некролог] // Бібліотеч. планета. – 2011. – № 3. – С. 42. – Підпис: Колектив ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

Сафонова В.В. Блог «Методист библиотеки» : дополнительные возможности профессионального общения // Інтеграція бібліотек до соціально-комунікаційних процесів суспільства. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 16 листоп. 2010 р. / Асоціація сучасних інформаційно-бібліотечних технологій. Наук. б-ка Харк. держ. ун-ту харчування та торгівлі. – Х., 2010. – С. 67-70.

Сосновська Т.О. Директори Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка: штрихи до портретів / Т.О. Сосновська, В. Ярошик // Бібл. форум України. – 2011. – № 2. – С. 43-52.

Шемаев С.А. Пути взаимодействия музейной, архивной и библиотечной сетей // Інтеграція бібліотек до соціально-комунікаційних процесів суспільства. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 16 листоп. 2010 р. /

Асоціація сучасних інформаційно-бібліотечних технологій. Наук. б-ка Харк. держ. ун-ту харчування та торгівлі. – Х., 2010. – С. 80-84.

3 БІБЛІОТЕКА НА СТОРІНКАХ ВИДАНЬ

Награды харьковчанам // Харьк. известия. – 2011. – 27 сент.

Серед нагороджених ювілейною медаллю «20 років Незалежності України» – директор ХДНБ ім. В. Г. Короленка В. Д. Ракитянська.

Посол США приїде на Дні Америки // Харьк. известия. – 2011. – 27 сент.

У числі заходів, які відвідає посол США в Україні Джон Теффт – відкриття нового інтернет-центру в ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Спасская Н. Когда и спрос, и предложение есть… // Время. – 2011. – 17 сент.

У ХДНБ ім. В. Г. Короленка пройшов ювілейний вечір, присвячений 75-річчю композитора В. Гайдамаки.

Харківський державний науковій бібліотеці ім. В.Г. Короленка – 125 років // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2011. – № 4. – К. : Книжк. палата України. – 2011. – С. 45-56.

* * *

Таранушенко С. А. Наукова спадщина. Харківський період. Дослідження 1918 – 1932 рр. : ілюстр. та довід. Матеріали / Харк. обл. центр нар. творчості, Християн. благод. фонд ім. Андрія Первозванного, Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» та ін. – Х. : ХОЦНТ : АТОС, 2010. – 219 с. : ілюстр.

Упорядники видання висловлюють щиру подяку ХДНБ ім. В. Г. Короленка за безкорисливе сприяння створенню книги.

ЗМІСТ

Виробничо-практичне видання

Хроніка
Харківської державної наукової бібліотеки
ім. В. Г. Короленка

Інформаційний бюлетень
2011 р. Вип. 3 (51)

Відповідальний за випуск В. Д. Ракитянська,
засл. працівник культури України

Редактор Є.О. Пахарук

Підписано до друку Формат паперу 60x84 1/16
1,6 друк. арк., 1,5 обл.-вид. арк. Папір для множ. апаратів.
Тираж 30 пр. Замовлення №
Ксерокс ХДНБ ім. В. Г. Короленка, 61003, Харків-3, пров. Короленка, 18.